

1945 MÁJUS

1945. május 1. (MTI Archivum)

1945 május: a béke hónapja. Május 8-án az MKP székházától indult a budapesti dolgozók ünnepi felvonulása, melyhez a Körúton csatlakozott az SZDP küldöttsége; s a tízezres tömeg a Szabadság téren, a mai szovjet hősi emlékmű előtt köszöntötte a békét. Az ünnepélyen a munkáspártok és a szakszervezet vezetői méltatták a faszizmus felett aratott győzelem jelentőségét. Másnap a Budapesti Nemzeti Bizottság ünnepi ülésen emlékezett meg az eseményről s táviratban köszöntötte a szövetséges hatalmak vezetőit.

A béke első napjaiban, 1945. május 16-án került sor Budapest törvényhatósági bizottsága alakuló ülésére. A közgyűlés elnöké Szakasits Árpádot, alelnökké Cseh-Szombathy Lászlót és Rajk Lászlót, Budapest polgármesterévé Vas Zoltánt választotta.

Az alábbiakban az alakuló ülés jegyzőkönyvéből a Magyar Kommunista Párt képviselőjének, Rajk Lászlónak a beszédét közöljük.

„Mélyen tisztelt Közgyűlés! Legelőször is üdvözlöm Önöket a Magyar Kommunista Párt ré-

széről. Annak a kommunista pártnak a nevében üdvözlöm Önöket, amelyeknek a magyar történelemben itt most legeslegelőször jelennek meg a képviselői. (Élénk helyeslés). Különösen boldog pillanat számomra egyénileg is az, hogy ezt az üdvözlőt a Magyar Kommunista Párt részéről én mondhatom el Önöknek, mert hiszen ezelőtt néhány nappal még az SS pribékek karmai között voltam és úgyszólván a németországi utak pora még le sem hullott rólam, amidőn több társammal együtt róttuk a végtelen kilométereket hazánk felé. (Élénk éljenzés és nagy taps.)

Mint börtönt hagytuk el Magyarországot, a faszizmusnak sötét, feneketlen huszonöt esztendő s börtönét, mely bilincsbeteverte az akaratot, a szabadságot és a népi erőt. És úgy érkeztem vissza ebbe az országba, mint a szabadság és a demokrácia országába. (Élénk éljenzés és nagy taps.) Ezért köszönöm és hálálom, egyúttal az egész magyar nép köszönete és hálája szál! a Vörös Hadsereg felé (élénk éljenzés és nagy taps) és nagy vezetője, Sztálin marsall felé. (Hosz-

szantartó lelkes éljenzés és nagy taps.) Magyarországot úgy látam viszont, mint szabad és demokratikus Magyarországot.

De emellett végtelen boldogsággal töltött el az, hogy a népi erők felszabadulásával, az összes demokratikus pártok összefogásával, a Magyar Nemzeti Függetlenségi Fronttal, a Nemzeti Bizottságokkal ez alatt a rövid két és fél hónap alatt csodálatos dolgokat produkált a magyar nép és a főváros népe. A romból, a sírhalomból félig-meddig már országot teremtettünk. Ebből a mérhetetlen nehézmunkából a Magyar Kommunista Párt elsősorban vette ki részét és olyan nehéz feladatokat oldott meg, amelyeknek megoldása szinte kivihetetlennek tetszett a magyar tömegek széles rétegei előtt is; mint például a közélmezés...

Ma, amikor erre az ünnepi alakuló ülésre összejöttünk, hasonló nehéz és mérhetetlen feladatok előtt állunk. Budapestet újjá kell teremtenünk, de nemcsak újjáteremtenünk, hanem Budapest főváros népességének, összes lakójának és gyermekeinek a legégetőbb mindennapi

kenyérgondjait, ellátási gondjait kell megoldanunk. Sőt mi több, célunk nemcsak Budapest újjáépítése, nemcsak a kenyérgond megoldása, hanem a munkáság, a kisiparosok, az értelmiség, egész Budapest lakossága élet színvonalának állandó emelése is. (Úgy van! Úgy van!) Ezt a feladatot éppen úgy, mint a múltban, csak egyetlen egy biztosíthatja, az, hogy ha ezt a törvényszerűséget éppen úgy áthatja a demokratikus pártok egységének a szelleme, mint ahogyan ez az egység megvalósult az üzemekben, a falvakban, a városokban, a városok és a megyék közgazgatásában.

Ha ez a szellem áthat bennünket, meg vagyok róla győződve, hogy ezekkel a pártokkal együttműködve és elsősorban Magyarország hatalmas másik munkáspártjával, a Szociáldemokrata Párttal közreműködve (hosszantartó lelkes éljenzés és nagy taps) képesek leszünk Budapestet nemcsak újjáépíteni, de felemelni és Budapest felemelésével egész Magyarországot nemcsak szabaddá, de boldoggá is tenni. (Élénk éljenzés és nagy taps.)”